

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך קדם יסודי

על השראה, סביבה וגן ילדים

דבר מנהלת האגף

סימה חדד מה-יפית
מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי

משוררים, סופרים ואמנים מתארים ביצירותיהם חוויות עוצמתיות מתוך זיכרונות ילדות שבהם תחושות, מקומות ואנשים ממלאים תפקיד מרכזי. המחנכות בגן הילדים אחראיות ליצירת מקצת הזיכרונות הללו באמצעות יצירת אקלים איכותי בגן, אינטראקציות איכותיות, תכנון סדר יום מותאם לגילי הילדים ותכנון הסביבה החינוכית בגן. בגישה ההתפתחותית-מערכתית, ההגדרה של סביבה חינוכית מתרחבת ואיננה כוללת רק את קירות הגן ואת מרחב הגן אלא את הסביבה החברתית והתרבותית מעבר לקירות אלה. יש חשיבות גדולה ביצירת קשרים והקשרים עם השותפים בעשייה החינוכית בגן, שיבוא לידי ביטוי בסביבה החינוכית בתוך הגן, בחצר, בסביבה הקרובה והמתרחבת ליישוב. חשוב שהסביבה תאפשר התנסויות מאתגרות וחוויות ועל כן עליה להיות מעוררת השראה, יפה ואסתטית.

בנוסף לתכנון סביבת גן המזמנת משחק, חוויה ולמידה, חשוב לבחור לא רק מה מגישים לילדים אלא גם איך מציעים להם את מרכיבי הסביבה.

[המשך...](#)

על השראה, סביבה, גן ילדים ומה שביניהם

ד"ר אסתר ברוקס

העידן שלנו מתאפיין בשינויים בסביבה התרבותית, החומרית והטכנולוגית. עם זאת, גן הילדים במאה ה-21 במדינת ישראל אינו שונה מהותית מזה של המאה שעברה. ניתן למצוא את אותן הפינות, המשחקים, הצעצועים, המתקנים, החומרים וכולי, ואף את אותם הקירות והלוחות אליהם נוספו בצורה הדרגתית עוד ועוד פריטים עד כדי איום של "הפצת גירויים" חזותיים על כל הבאים לגן. ניתן לומר אף שקירות הגן הפכו למעין "חומה" מטפורית, ה"מגנה" על ילדי הגן מהשפעות הסביבה התרבותיות והחברתיות על הגן. "סגירת הגן" למה שקורה סביבו יוצרת לעתים העדר זרימה ואף נתק בין גן הילדים לבין החברה בה גדלים ילדי הגן. מטרות המאמר הן לנסות ולהזיז את "החומה" הזאת ולעורר השראה לשינוי הסביבה החינוכית בגן הילדים תוך עידוד ליצירת יחסי גומלין וזרימה גדולים יותר בין מה שקורה בגן לבין מה שקורה בסביבה התרבותית-חברתית.

[המשך...](#)

שיתופי פעולה מעוררי השראה

נעמי יצחקי ואילנה חזן

גן ילדים – זורעים וצומחים
המושג "גן ילדים" מעורר השראה - עצם הבחירה של מטאפורה לסביבה צומחת מרמזת על המקום המרכזי שלה לצמיחת הילדים והילדות.

"ילדים שואבים ביטחון מעולם מסודר ומאורגן, הם נהנים מן המוכר והידוע ומוכנים להתנסות בחוויות חדשות ולהתמודד עם קשיים, כאשר הסביבה שבה הם נמצאים מתפרשת בעיניהם כסביבה בטוחה.

[המשך...](#)

על השראה, סביבה וגן ילדים

"המוזה באה לגן"

איריס עץ-הדר

תכנית ארצית לקידום החינוך לאמנות ולצריכת תרבות בגני הילדים בישראל

"המוזה באה לגן" היא תכנית לקידום האמנות וטיפוחה בגני הילדים.

התכנית מתבססת על מדיניות האגף לחינוך קדם-יסודי, על קווים מנחים לעשייה החינוכית בגני הילדים, על החינוך היצירתי בגישה רב-תרבותית, אינטגרטיבית, אשר מתכללת את תחום ההבעה והיצירה בחומרים, את ההתבוננות והדיאלוג עם יצירות אמנות תוך היכרות עם שפת האמנות ומרכיביה ואת החינוך לצריכת תרבות

[המשך...](#)

הכול תלוי בגן הילדים? יוצאים מהקירות – נפרדים מהשטיחים

ד"ר אסתר ברוקס

במאמר זה נרצה להתייחס לעיצוב קירות גן הילדים בהקשר לסביבה החינוכית במובנה הרחב בראייה התפתחותית-מערכתית ומזווית תרבותית-אסתטית. הגישה ההתפתחותית-מערכתית מתייחסת לכל תחומי ההתפתחות של הילדות והילדים וליחסי הגומלין הרב-כיווניים בין מרכיבי האישיות שלהם לבין מרכיבי הסביבה (Bronfenbrenner, 1989 בתוך: עשייה חינוכית בגן הילדים, 2010).

ילדים צעירים לומדים בעיקר דרך הגוף ודרך החושים שלהם..

[המשך...](#)

על השראה, סביבה וגן ילדים

כנסים למסגרת

עדי לוסטיגר

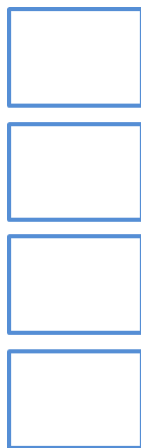
מסגרות לתמונות, רישומים או תצלומים תוחמות ומבליטות את הייצוגים או את הטקסט שבאים להציג ומאפשרות להציג אותם בצורה אסתטית ומכבדת. בתכנון המסגרות חשוב לקחת בחשבון את השפעת הצבע והמיקום של הייצוגים: מסגור צבעוני עם התאמה לייצוג ללא קשר בין האובייקטים.

[המשך...](#)

ארגון מסגרות

עדי לוסטיגר

מסגרות צבעוניות יכולות לתרום לארגון ולסדר בהצגת כל תוכן בגן. בבחירת המסגרת, חשוב להתחשב בכמה היבטים של הייצוגים של התוכן כגון צורה, גודל, צבע וכו'. להלן כמה אפשרויות להצגת ייצוגים

מערך של צורות זהות זו מתחת לזו עשוי לסייע בהצגה של תרשים זרימה הכולל היררכיה.

[המשך...](#)

נגיעות של צבע

עדי לוסטיגר

הצבע הוא יסוד רב-עוצמה בתפיסה החושית של האדם. ילדים, בשונה ממבוגרים, תופסים את הסביבה דרך הגוף ודרך כל החושים שלהם, ועל כן השפעת הצבע עליהם יכולה להיות ישירה, שקטה, עוצמתית ומצטברת. צביעת קירות הגן בגוונים בהירים ובצבעים ניטרליים מאפשרת למקד את תשומת הלב במה שחשוב להבליט ולהימנע מעודף גירויים צבעוניים.

[המשך...](#)

על השראה, סביבה וגן ילדים

לוחות הגן מרחב לביטוי, אינטראקציה ושיתוף פעולה

פרופ' חוה תובל ודר'ענית גוברמן

המרחב בגן הוא משאב. במרחב הגדול של הגן יש ללוחות חשיבות מיוחדת בשל נראותם ונגישותם. לוחות הגן מאפשרים שיתוף בין הילדים, צוות הגן וההורים, ומזמנים חיזוק והרחבה של אפשרויות הביטוי הרגשי והלמידה בדרך שמשתלבת באופן טבעי בשגרת היומיום. בלוח יכולים לבוא לידי ביטוי מוקדי התעניינות בחיי הילדים (כגון: הולדת אחים, נפילת טילים, חגים, דינוזאורים, אירועי ספורט, זמרים ועוד); משאלות של הילדים, פחדים, אירועים שונים, כללי ההתנהגות בגן, וכמובן גם נושאים שנלמדו בו. במאמר זה נציג כמה אפשרויות לשימוש מושכל בלוחות הגן ככלי להעצמת הביטוי, הלמידה והתקשורת בין כל השותפים לגן, בדרך רגישה תרבותית.

[המשך...](#)

על השראה, סביבה וגן ילדים

שותפים לכתיבה

כתיבה וריכוז: ד"ר אסתר ברוקס - מנהלת המחלקה להפעלה פדגוגית
חברות מטה האגף: ברברה אנדרס, ענת סקילי, איריס עץ הדר, צ'ריל קמפר, מירב תורג'מן

שותפים:

ד"ר עינת גוברמן
פרופ' חווה תובל

נעמי יצחקי, מפקחת מתאמת מחוז דרום
אילנה חזן, מדריכה במחוז דרום

עיצוב גרפי: עדי לוסטיג
עריכה לשונית: נילי גרבר

על השראה, סביבה וגן ילדים

טיפ קטן רעיון גדול

חומרי רקע ללוחות ולמצעים
להצגת תמונות, תוצרים וכד'
ניתן לראות [כאן](#)

מקורת מומלצים

מצורף בזה רשימת
[מקורות מומלצים](#)
לעיון